

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 4 (21)

2016
КИЇВ

НАУКОВА СЕРІЯ — ЗАСНОВАНА У 2010 р.

ВИДАЄТЬСЯ ЧОТИРИ РАЗИ НА РІК

ПІВДЕННОРУСЬКЕ
МІСТО
У СИСТЕМІ
МІЖЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ
КОНТАКТІВ

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Наукова серія з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скіфів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл, матеріальної культури середньовіччя і нового часу. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела. Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

Серія посвящена публикациям исследований по археологии и древней истории Украины. Освещаются вопросы социально-экономического развития и культурных связей населения Украины в каменном и медно-бронзовом веках, страницы по истории киммерийцев и скифов, материальная и духовная культура античных греков в Северном Причерноморье, этногенез и ранняя история славян, развитие древнерусских городов и сел, материальной культуры средневековья и нового времени. Издаются новые археологические материалы, разведки по истории археологии и архивные источники. Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages, material culture of Medieval and Modern periods are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published. This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець

Інститут археології
Національної академії наук
України

Свідоцтво

про реєстрацію ЗМІ
КВ № 17659-6509Р
від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Тел.: (+380-44) 418-61-02
Факс: (+380-44) 418-33-06
E-mail: gorbanenko@gmail.com

Затверджено до друку

Вченою радою
Інституту археології
НАН України
20.09 2016, протокол № 7.

Усі матеріали рецензовано

Рисунки:

авторські

Друкуються

в авторській редакції

Комп'ютерна верстка:

С.А. Горбаненко

Оформлення обкладинки:

А.В. Панікарський

Усі права застережено.

Передрук можливий
зі згоди редакції
та авторів статей

ISSN 2227-4952

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОЧКО П. П., академік НАН України
СКОРИЙ С. А. (головний редактор), доктор історичних наук, професор

ГОРБАНЕНКО С. А. (відповідальний секретар), кандидат історичних наук

ІВАКІН Г. Ю., член-кореспондент НАН України
КРИЖИЦЬКИЙ С. Д., член-кореспондент НАН України

МОЦЯ О. П., член-кореспондент НАН України

ЧАБАЙ В. П., член-кореспондент НАН України

ЗАЛІЗНЯК Л. Л., доктор історичних наук, професор

ОТРОЩЕНКО В. В., доктор історичних наук, професор

БОЛТРИК Ю. В., кандидат історичних наук

КУЛАКОВСЬКА Л. В., кандидат історичних наук

ПЕТРАУСКАС О. В., кандидат історичних наук

ПОТЄХІНА І. Д., кандидат історичних наук

САМОЙЛОВА Т. Л., кандидат історичних наук

СОН Н. О., кандидат історичних наук

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2016

Підписано до друку 25.09.2016. Формат 60 × 84/8.

Гарн. Century Schoolbook. Папір офс. Друк офс. Ум.-друк.
арк. 16,5. Обл.-вид. арк. 19,5. Тираж 300 екз. Зам. №

Тираж віддруковано «Видавництво “Стародавній світ”»,
тел. (044) 599-34-43

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 3991 від 24.02.2002 р.

З М І С Т

Передмова

СТАТТІ

Моця О.П. «Ембріонний» етап формування давньоруських міст

Томашевський А.П. Коростенщина в Овруцькій волості

Возний І.П. Урбаністичні процеси на території Верхнього Попруття в X ст.

Сытый Ю.Н. Вопросы ранней истории Чернигова

Бібіков Д.В., Івакін В.Г., Оленіч А.М., Баранов В.І. Торгівля та обмін населення посаду давньоруського Вишгорода

Прищепя Б.А., Ткач В.В. Літописний Дубен і його сільська округа в X—XIII ст.

Студінський В.А. Торгівля та фінанси міст України у XIII—XVII століттях

Тимошенко В.І., Коваленко С.В. Етапи функціонування Малинського замку

Панишко С.Д. Матеріали до класифікації пізньосередньовічних укріплень традиції «Motte» на Волині

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Ієвлев М.М., Козловський А.О., Крижановський В.О. Садиба другої половини XI — початку XIII ст. на місці «Західного палацу» у «місті Володимира» в Києві

Петраускас А.В., Хададова М.В. Розкопки древлянського городища VIII ст. в м. Малині

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2016

C O N T E N T S

5 Foreword

ARTICLES

7 *Motsya O.P.* Embryonic Stage of Ancient Cities Formation

12 *Tomaszewski A.P.* Korosten Region in Ovruch Volost

18 *Vozny I.V.* Urban Processes in the Upper Popruttya in the 10th Century

27 *Sytyi Yu.M.* The Issues of Early Chernihiv History

34 *Bibikov D.V., Ivakin V.G., Olenich A.M., Baranov V.I.* Population and Trade of Pottery Quarter of Old Rus Vyshgorod

43 *Pryshchepa B.A., Tkach V.V.* Annalistic Duben and its Area in the 10th—13th Centuries

52 *Studynsky V.A.* Trade and Finance of Cities of Ukraine in 13th—17th Centuries

57 *Tymoshenko V.I., Kovalenko S.V.* The Stages of Functioning of Malyn Castle

61 *Panyshko S.D.* Materials for Classification of the Late Medieval Fortification Tradition «Motte» in Volyn

PUBLICATIONS of ARCHAEOLOGICAL MATERIALS

71 *Iyevlev M.M., Kozlovskiy A.O., Kryzhanovskiy V.O.* Manor of the 2nd Half of the 11th — the Beginning of the 13th Centuries at the «West Palace» Area in the «Volodymyr Town» of Kyiv

88 *Petrauskas A.V., Hadadova M.V.* Excavations of the Drevlyany Hillfort in Malyn

ІСТОРИЯ НАУКИ

Непомнящих В.Ю. Вивчення та датування культурних нашарувань Білгорода Київського

Павленко С.В. Дослідження Малинського городища у 40-х роках ХХ століття

Демидко С.Ю. Археологічні мікрорегіони «Ізяславля»-Ізяслава та «Ізяславля»-Городища

Тарабукін О.О. Давньоруські старожитності Східної Волині у матеріалах досліджень та в експозиції археологічного відділу Волинського Центрального Науково-Дослідного музею (1919—1931 рр.)

АРХЕОЛОГІЯ і ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Прищепя Б.А., Войтюк О.П., Горбаненко С.А. Пересопниця 2015: комплексні дослідження поселення кінця I тис. н. е. в урочищі Пастівник

Наші автори

Список скорочень

HISTORY of SCIENSE

93 *Nepomyaschikh V.Yu.* Study and Dating of Cultural Layers of Belgorod Kievan

103 *Pavlenko S.V.* Investigations on a Territory of Malyn Hilltop Fortified Settlement in 40th Years of 20th Century

111 *Demydko S.Yu.* Archaeological Microregions of «Iz'iaslav»-Iz'iaslav and «Iz'iaslav»-Horodyshche

117 *Tarabukin A.A.* Old Russian Antiquities of East Volyn in Materials of Researches and in Display of Archaeological Department of Volyn Central Research Museum (1919—1931)

ARCHAEOLOGY and NATURAL SCIENCES

129 *Pryshchepa B.A., Vojt'uk O.P., Gorbanenko S.A.* Peresopnytsya 2015: complex researches of the settlement of the end of 1st thousand AD. in the tract Pastivnyk

139 **Our authors**

141 **List of abbreviations**